

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. II. De ejus subjecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

valentibus, ministrari Sacramentum Pœnitentiæ, exceptis excommunicatis, & iis, qui dederunt causam interdicti; cum ex iure antiquo, ut vidimus, solum concederetur id morituris.

14. Nota tamen Primo, Excommunicatis, iisque, qui dederunt causam interdicti concedi C. dicto Alma Mater. Sacramentum Pœnitentiæ in articulo mortis, sed, si de delicto satisfaciunt, vel sufficientem dant cautionem de satisfaciendo, vel si neutrum ex his possint, si jurent, quam primum satisfacturos, vel facturos, quantum possunt, ut satisfactio à delinquentibus exhibetur.

15. Nota Secundo, illum esse tempore interdicti, teste Lez. V. inter d. n. 12. Confessarium, & posse licite absolvere, qui alias habet jurisdictionem, & approbationem legitimum, sed non est interdictus personaliter: si enim personaliter esset interdictus, illicite se gereret, peccaretque graviter, violando interdictum, quo afficitur: Quod si esset interdictus generaliter solum licite posset, si causam non dedit interdicti. Excipiendus semper est casus urgentis necessitatis, eo modo, quo in Superioribus li. 5. in 17. de casib. reserv. c. 12. per totum dictum est late.

CAPVT II.

Quid indulerit Concilium Constantiense in Interdicto.

1. IN Tractatibus superioribus sæpe dictum est, Concilium Constantiense, seu Martinum V. concessisse ut cum Fidelibus quacunque censura ligatis (nisi nominati fuerint publice denunciati, vel publici clericorum Percussores,) possemus communicare in divinis, & humanis eo modo, quo in tractatu de Excommunicatione explicari solet. Quoniam igitur interdictum censura est, quid ipsi indulerit in hac communicatione Martinus, videndum est.

2. Et quidem, ex vi interdicti, tres communicationes tantum prohibentur ex iure. Primo enim, interdicti non possunt licite à Fidelibus sepeliri in loco sacro. Secundo, clerici non possunt licite coram dictis interdictis Divina Officia celebrare. Tertio ii, quibus commissa est cura Ecclesiæ non possunt licite permittere, ut interdictis Divinis Officiis assistant.

3. Quartus ergo, an Martinus V. aliquid in prædictis tribus communicationum generibus, mitigaverit & mitigasse certum est. Nam Primo Fideles, sive clerici, sive laici possunt hodie sepelire in loco sacro non interdicti eos qui, quamvis interdicti sint, etiam personaliter, non sunt tamen nominati, ac publice, ut interdicti denunciati. Imò eosdem, ut dicitur, non denunciatos nominati possumus sepelire in loco sacro interdicto, quamdiu locus non sit nominati, ac publice denunciatus, ut interdictus.

4. Secundo, Clerici licite possunt celebrare divina coram istis etiam personaliter interdictis, quod si (hi si se ingerant, ipsi peccabunt, non vero clerici) possunt, inquam, nisi ii coram quibus, sint nominati, ut interdicti, denunciati.

5. Tertio, illi, qui curam habent Ecclesiæ, possunt admittere eosdem etiam personaliter interdictos (Quod si hi se ingerant, ipsi peccabunt, non illi) possunt inquam, si pari modo hi admittendi non sint nominati denunciati, ut interdicti.

6. Porro illa hæc agitari solet difficultas. An Communitate denunciata publice, ut interdicta, intelligantur sic denunciati etiam singuli de Communitate illa, ita ut singuli, ut interdicti nominati, sint modo jam dicto vitandi; An solum sint vitandi, ut partes, & membra illius, atque adeo solum in actionibus propriis communitatis.

7. Respondeo. Etiam singulos putat Suarez, Filliuc. Henric. Sayr. Coninc. apud Bonac. de Interd. d. 5. p. 5 n. 10.

citans ac sequens, quia secus, inutilis esset hæc Denuntiatio; Si enim singuli denunciati non includantur sub

8. Nequaquam singulos, censet Alterius, Nervæ. d. num. 3. Simile quid dicit Gibal. de censur. diff. 4. quæst. 1. num. 8. loquens de Suspend. Communitatis, quia si solus partes, ut partes illæ, atque adeo singuli, non ut partes personæ, sed ut ad unum corpus politicum pertinet. Neque tunc erit inutilis denuntiatio, quia facti, ut tunc, quamvis non in iis, quæ tangunt particulares personas, quæ, ut sic nullo modo sunt, ut interdicti, denuntiate.

9. Video sententiam Suarii esse commotionem, & hanc Alterius esse probabilem, & fortasse probabilioris etiam video.

Atque hæc pauca satis de Interdicto, cupiens ad praxim, & de quo innumeri Doctores sunt, qui agunt.

TRACTATUS IV.

DE

IRREGVLARITATE

CAPVT PRIMVM.

Quid sit Irregularitas?

IRREGULARITAS (quæ censuræ non est, nec in universum, pura poena, ut patet ex dicendis, & videri late probatum potest apud Gibalin. de Irreg. c. 1.) est impedimentum ut videtur Sayrus de cens. l. 6. c. 1. n. 9. Coninch. de irregul. d. 18. d. n. 1. Turrian. de Censur. l. 8. diff. 57. dubit. 1. G. Hur. de irregul. diff. 1. Canonico primario, & directe impediens Fideles à susceptione Ordinum, secundario autem, & indirecte impediens Ordinum ab ejus usu, & impediens item eosdem à Beneficiis, jurisdictioneque Ecclesiastica juxta mox pluribus explicanda.

Hæc descriptio clarissima reddetur ex dicendis, præsertim à c. 6. ubi prædicti effectus irregularitatis separatim enodabuntur.

2. Illud dumtaxat hic non est sine explanatione præmittendum, puta, Cur tam signate dictum est (Impedimentum Canonicum.)

Respondeo, quia certa est omnium, ut Stat. de censur. d. 40. sect. 1. Coninch. l. c. num. 9. & Theolog. Antiquor. in 4. d. 15. quæst. 3. art. 2. sententia, irregularitatem totam pendere, tanquam à causa efficiente à iure Canonico, quod fertur à Summo Pontifice, ita ut non possit imponi ab ullo alio iure speciali, vel præcepto, vel sententia latis ab inferioribus Papa. Vide, id latius apud citatos.

CAPVT II.

De Subjecto Irregularitatis.

1. SVBIECTUM, seu is, qui denominatur irregularis, est ille, qui, Primo, capax est Ordinis, & Secundo, qui iuri est Canonico subiectus. Cum enim irregularitas sit impedimentum à iure Canonico inductum, quod rotatur Ordinum susceptio, eorumdemque usus, memoratam utramque conditionem requirit in subiecto, cui ipsa affigi debet.

2. Hinc Primo, non baptizatus, hinc Secundo, feminina, hinc Tertio, perpetuo amens, quia non sunt Ordinum capaces.

capaces, nec erunt capaces Irregularitatis. Huc reduco Summum Pontificem, qui non est subditus irregularitatem imponenti. Quare falsum est, quod asserit Diaz, in *prax. crim. Canon. cap. 56. num. 6.* Pontificem Summum fore irregularem, si propria manu aliquem occidat. Imò quavis non debeat ut habet Bon. de *Consur. d. 7. quæst. 1. part. 2. num. 8.* Suar. d. 40. de *Consur. sect. 7.* Irregularis, saltem publicus, eligi ad Summum Pontificatum; est enim eo grada indignus; si tamen eligatur, continuo liberatur ab irregularitate.

3. Hinc secundò, Episcopi, imò & Cardinales subditi sunt irregularitati, quia subditi sunt juri communi Canonico, C. *Quia pericul. de sentent. excomm. in 6.* à quo Irregularitas imponitur, & licet ipsi nisi exprimantur, non intelligantur comprehensi à lege universalis Suspensionis & interdicti, sic jure Canonico ob eorum dignitatem disponente, comprehenduntur tamen à lege universalis Excommunicationis, & irregularitatis, quia non apparet jus excipiens ab illis. Ita alius citatis Leand. de *irreg. tr. 1. d. 2. q. 6.*

4. An, non baptizatus, si deinde baptizetur, censendus sit liber ab irregularitate ex homicidio v. g. commissio ante baptismum, commodius dicemus infra cap. 23. §. 2.

CAPVT III.

Quibus verbis infligatur à jure irregularitas.

1. Primo, si in iure Canonico, cuius est irregularitatem imponere, ut supra docuimus sic dicatur: *Sit Irregularis, Irregularitatem contrahat, & cat. clarum visum est, tunc infligi Irregularitatem.* Vnum noto, in vetustiore jure hanc vocem irregularitatis non inveniri, non quia usus Irregularitatis non fuerit, sed, quia hæc vox non usurpabatur; utebantur autem aliis dicendi formulis æquivalentibus. Has formulas enumerant Henric. 1. 14. cap. 11. Vivald. in *Candel. p. 3. de Irreg. n. 2.* Snar. de *Conf. d. 40. sect. 8.*

2. Si per futurum tempus sic dicatur: *Erit, fiet, evadet irregularis, expelletur ab altari,* multo magis, si dicatur: *Sit Irregularis, repellatur ab ordine, & cat.* inducetur irregularitas ipso facto. Ita Suar. *disp. 40. de Consur. sect. 8. num. 3.* Ratio est, quia irregularitas non pendet à futuro ministerio iudicis, unde illud futurum (fiet, erit, &c.) solum notat, deinceps te debere reputari irregularem, non vero necessarium esse, ut præcedat iudicis sententia. Non est ita in Censuris, diximus in *Tract. de excommunic. cap. 1.*

3. Quod si, omnibus expensis, res dubia remanet an scilicet verba significant induci Irregularitatem, nec ne, cum hoc sit dubium juris, est judicandum, non infligi Irregularitatem, quia Irregularitas debet esse expressa in jure, quæ expressio non adest, quando omnibus perpenis res est dubia. Imò, etiam si adderetur in jure, quod *talis pena sit dispensatione delenda,* adhuc per hæc sola verba non tollitur dubium, nam, ut notat Suar. *l. c. n. 10.* necessitas dispensationis potest cadere in alias pœnas, quæ non sint Irregularitates.

CAPVT IV.

Quinam actus requiratur in subiecto ad irregularitatem ex delicto incurrendam?

1. Dixi (ex delicto) nam ad Irregularitatem ex defectu, nequaquam facit hæc præsens questio, quia illa Irregularitas incurritur sine peccato. Ad eam autem ex delicto requiritur *Actus externus, Opere consummatus, Deliberatus, Peccaminosus, Cognitus in ratione pœne,* Discurre per singula.

Pars III.

§. I. Actus debet esse externus.

1. Ecclesia sive nequit, ut vult Præposit. in 3. p. q. 5. de *Irreg. d. 2. n. 5.* G. Hurt. de *Irreg. d. 1. diff. 2. n. 6.* Suar. de *Conf. d. 40. sect. 3. n. 6.* Avila de *Conf. p. 2. d. 2. dub. 2.* Graff. l. 2. *decis. c. 62. n. 5.* sive non vult unquam punire, seu judicare de actibus inere internis, multo minus vult, eos punire Irregularitate, quæ est gravissima pœna.

2. Actus tamen externus licet occultissimus capax est Irregularitatis. Ita Suar. *l. c. n. 21.* Avila *l. c. Coninc. de Sacr. d. 18. d. 2.* Leander. de *Irreg. multos citans tr. 2. d. 10. q. 5. & d. 27. q. 19.* contra paucos dicentes non incurrì ex occulto, inter quos est Miranda forte approb. à Diana p. 11. tr. 2. ref. 26. sed exceptus (certè immerito) à Bruno de *Privil. Reg. tr. 5. c. 4. prop. 1.* statim enim, ac actus in externum prodit, manifestus ex se est, iudicioque Ecclesiæ subditus.

Adde Trident. *sess. 24. cap. 7. de Reform.* dicens homicidam, etiam occultum, esse ab Altari repellendum.

3. Neque obstat, quod ex dictis sequeretur hominem, si velit dispensationem Irregularitatis, debere Prælato manifestare suum delictum occultum, ut is iudicet de dispensationis causa: non obstat, inquam, quia eiusmodi manifestatio est voluntaria; potest enim Irregularis non petere dispensationem, si velit, suum impedimentum Superiori non declarare.

4. Quod si contingat, aliquem abstinere non posse ab usu Ordinis v. g. à celebranda Missa, nisi cum gravi infamia suum crimen divulget, iam non cogetur, ex hoc capite, desistere ab eius usu, dum periculum infamiae durat, ut docet Navar. in *man. c. 27. n. 239.* & Corduba *casu 41. n. 142.* nosque infra, c. 14. §. 3. n. 3. breviter, & latius supra de *exc. c. 2.* explicabimus cum communi sententia contra Valerum, in *diff. ult. for. Virreg. diff. 8.* aliosque, & universim, saliter eiusmodi dispensationes debere, ita prudenter fieri à superiore, ut non infametur peccator occultus; nomen omnes; id enim ex regula generali de vitanda proximi infamia, pro certo supponendum semper est.

§. II. Opere consummatus.

1. Hoc est, debet actus in ea specie, sub qua prohibetur, esse perfectus.

2. Hinc, qui mortem alicuius concupivit, qui eandem tentavit, qui vulnus, etiam lethale inflixit, non sit, quamvis per miraculum non sit secuta, quia pœna hæc, seu onus Irregularitatis, cum odiosum sit, restituendum est ad optis integrè consummatum, quando aliter expressè non est in iure depositum, Ita communiter Doctores ut Suar. *l. c. sect. 3. n. 13.* Fatin. in *frag. Virreg. n. 427.* Vgol. de *irreg. c. 5.* G. Hurt. de *irreg. disp. 1. diff. 2. n. 6.*

§. III. Plene deliberatus.

1. Ita profecto: non enim tam gravi oneri, seu pœnæ, qualis est Irregularitas, est subijciendus homo, nisi ob actum humanum, & perfectè voluntarium.

2. Hinc infans, dormiens, amens, seu furiosus, ebrius, &c. si occidat, vel baptizetur tempore carentiæ rationis, non sient irregulares. Vide Clement. *Vn. de Homic. Suar. loco citato,* unde, nec teste Gibal. de *irregul. n. cap. 4. quæst. 20. n. 13.* ulla indigent dispensatione, quando postea utrum rationis resument. Porro ex hac certa doctrina duæ emergunt sequentes quasiunculæ.

PRIMA QVÆSTIO.

Dormiens, vel ebrius assuetus occidere.

1. Si quis tempore somni, vel ebrietatis, vel furoris, solitus occidere, bibat, vel comedat ea, ex quibus scit, ita affici, ut hominem in ejusmodi tempore occidat, est ne Irregularis? Videtur enim non esse, quia hæc occisio, licet denominetur deliberata ab actu advertentiæ præcedente ipsam occasionem, in se ipsa tamen non

Ita 3 est